

Ko e tangi 'i ha tuli fakataimi pe tuli 'aupito

Pepa fakamatala ma'ae mātu'á/tauhi'

Ko e hā 'a e tangi?

Ko e tangi' ko e taimi ia 'oku ke kole ai ke toe vakai'i ha tu'utu'uni. 'Oku hoko 'eni he 'oku 'ikai ke ke fiefia 'i ha tu'utu'uni kuo fai.

'Oku founa fēfē ha'aku tangi 'i ha tuli fakataimi pe tuli 'aupito?

Te ke lava 'o tangi 'i ha tuli fakataimi pe tuli 'aupito kapau 'oku ke tui na'e fai 'e he puleakó ha tu'utu'uni hala pe 'ikai ke muimui ki he ngaahi founa totonú. 'E lava 'e he fānauakó, ngaahi mātu'á mo e kau tauhi' 'o fakafonu ha [foomu tangi](#).

'E lava ke fakahū 'a e ngaahi tangi' 'i he ['Ofisi Ako](#) 'o e feitu'u ko iá. 'E lava ke tokoni atu 'a e 'Ōfisi Ako 'o e feitu'u ko iá ke mahino kiate koe 'a e founá. Te nau toe lava foki 'o tokoni atu ke hiki e tangi'. 'E lava ke 'oatu 'e he 'apiako ho'o tamá ha fakamatala fetu'utaki ki ho 'Ōfisi Ako ho feitu'ú.

Ko e tangi pē 'e taha 'e lava ke fai ki he tu'utu'uni takitaha. 'E fai ha tu'utu'uni fekau'aki mo e tangi' e ha Talēkita, Tataki Fakaako pe Talēkita Pule, Ngāue Fakaako pea 'e fai ia 'i he vaha'a 'o e 'aho ako 'e 15 ki he 20 ke fai ai. 'E fai atu ha fetu'utaki kiate koe 'i he taimi 'oku fakahū ai 'a e tangi' mo hono fai ha tu'utu'uni. Kapau 'oku ke fiema'u ha fakamatala lahiange, te ke lava 'o fetu'utaki ki he 'Ofisi Ako 'i he feitu'u na'e fakahū ai 'a e tangi'.

Ola mei ha tangi 'i ha tuli fakataimi

Kapau 'oku tali 'a e tangi fekau'aki mo ha tuli fakataimi, pea tali 'e he tokotaha fai tu'utu'uni' ho'o kolé, 'e fetu'utaki atu 'a e puleakó ke fakapapau'i 'oku foki ho'o tamá ki he akó 'i he vave tahá. 'E faka'ilonga'i 'a e tu'utu'uni tangi' 'i he ngaahi lekooti ho'o tamá pea 'e to'o 'a e tuli fakataimi' mei he lekooti ho'o tamá.

Kapau 'oku 'ikai pou pou'i 'a e tangi fekau'aki mo ha tuli fakataimi, pea 'ikai tali e he tokotaha fai tu'utu'uni' ho'o kolé, 'e kei tuli fakataimi pē ho'o tamá kae 'oua kuo a'u ki he 'aho na'e fai ki ai'.

Ola mei ha tangi 'i ha tuli-'aupito

Kapau 'oku pou pou'i 'a e tangi fekau'aki mo ha tuli-'aupito, pea 'oku loto fiemālie 'a e tokotaha fai tu'utu'uni' ki ho'o kolé, 'e fiema'u 'e he puleakó ke ngāue mo koe ke fakalelei'i ha fa'ahinga hoha'a lahi ki he malú pea fokotu'u ha ngaahi founa tokoni koe'uhi' ke lava ho'o tamá 'o foki ki he akó. 'E hiki 'a e tu'utu'uni tangi' 'i he ngaahi lekooti ho'o tamá pea 'e to'o 'a e tuli-'aupitó mei he ngaahi lekooti ho'o tamá.

Kapau 'oku 'ikai pou pou'i ha tangi fekau'aki mo ha tuli-'aupito, pea 'oku 'ikai loto fiemālie 'a e tokotaha fai tu'utu'uni' ki ho'o kolé, 'e ala 'i ai ha ngaahi founa kehe 'e lava ke fili 'e ho'o tamá. 'I he ngaahi tūkunga 'e ni'ihi, 'e ala fai ha tu'utu'uni ke tuku ho'o tamá 'i ha 'apiako kehe pe 'i ha feitu'u kehe 'oku fe'ungaange mo 'enau ngaahi fiema'ú. 'E ngāue mo koe 'a e puleakó kapau 'e hoko 'eni.

Kapau 'oku 'ikai pou pou'i 'a e tangi fekau'aki mo ha tuli-'aupito pea 'oku laka hake he ta'u 17 ho'o tamá, 'oku totonu ke ke kumi mo ho'o tamá ha feitu'u kehe ke hoko atu ai e akó pe liliu ki he ngāue.

'E founa fēfē ha'aku fai ha lāunga?

'Oku ma'u 'a e fakamatala ki he [taukapo ma'a ho'o tamá](#) ma'ae ngaahi mātu'á. 'Oku toe ma'u foki mo e fakamatala ki [hono fai 'o ha lāunga](#) kapau 'oku ke kei hoha'a pē fekau'aki mo e founa tangi 'i he tuli-fakataimi' pe tuli-'aupitó.

'Oku 'oatu 'a e fakamatala ki he fetu'utaki mo e ngaahi 'apiakó 'i he [Siate 'a e Komiuniti Fakaakó](#).

Ngāue fakatonulea telefoni

Kapau 'okú ke fie fetu'utaki ki he 'apiakó mo fiema'u ha tokoni 'i he lea faka-Pilitāniá, kātaki 'o telefoni ki he ngāue fakatonulea telefoni' 'i he 131 450, talaange 'a e lea fakafonua 'okú ke fiema'ú pea kole ki he tokotaha tali telefoni' ke telefoni ki he 'apiakó. 'E ma'u atu 'e he tokotaha tali telefoni' ha taha fakatonulea 'i he lainé ke tokoni atu 'i ho'o fetalanoa'aki'. He 'ikai 'eke totongi kiate koe ki he ngāue ni.